

ADEDE ARCHEOLOGISCH RAPPORT 307

Archeologienota Peperstraat te Langemark-Poelkapelle (West- Vlaanderen)

Programma van Maatregelen

DERWEDUWEN NATASCHA

Colofon

Uitgever	ADEDE bvba
Jaar van uitgave	2018
Plaats van uitgave	Gent
Redactie	Claeys Simon & Janssens David
ISSN	2033-6810

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van ADEDE bvba.

Inhoudsopgave

1	Gemotiveerd advies.....	- 4 -
2	Programma van maatregelen.....	- 5 -
2.1	Administratieve gegevens	- 5 -
2.2	Aanleiding van het vooronderzoek	- 13 -
2.3	Resultaten bureauonderzoek	- 14 -
2.4	Resultaten prospectie met ingreep in de bodem.....	- 15 -
2.5	Onderzoeksstrategie en -methodes	- 16 -
2.5.1	Afbakening van de zone	- 16 -
3	Besluit	- 18 -
4	Plannenlijst	- 19 -
5	Lijst van figuren	- 20 -

1 Gemotiveerd advies

Tijdens het bureauonderzoek, uitgevoerd door ADEDE bvba, werd vastgesteld dat de reeds bestaande bronnen niet voldoende informatie bevatten om vast te stellen of zich al dan niet een archeologische site binnen de contouren van het onderzoeksgebied bevindt. Wel kon een archeologische verwachting en potentieel op kennisvermeerdering worden ingeschat alsook de mogelijke impact van de geplande ontwikkelingen op het lokale bodemarchief.

Alle voorgaande informatie in overweging genomen bleek verder vooronderzoek met ingreep in de bodem hier noodzakelijk binnen de zone waar de conditioneringsloods en verharde wegen worden voorzien. Hierbinnen dient de aanwezigheid en aard van mogelijke sporen of een archeologische site te worden bepaald. ADEDE bvba adviseerde hier dan ook een proefsleuvenonderzoek¹.

¹ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/6907>

2 Programma van maatregelen

2.1 Administratieve gegevens

Projectcode	2018D245
Site	Langemark-Poelkapelle-Peperstraat
Projectsigle ADEDE	LAN-PEP
Ligging	Peperstraat 16/B, 8920 Langemark-Poelkapelle Punt 1 (NO): X: 49150,378m Y:177136,442m
Bounding Box	Punt 2 (ZW): X:48719,635m Y: 176527,899m
Topografische kaart	Zie plannr. 1
Kadaster	Sectie G, 698A, 713L, 693, 692B, 695 & 699A Zie plannr. 3
Soort onderzoek	Proefsleuvenonderzoek
Aard van de vervolgwerken	Bouw van containerloods
Uitvoerder	ADEDE bvba
Erkenningsnummer ADEDE bvba	2015/00058 Simon Claeys
Erkend archeoloog	2017/00184 Alexander Cattrysse
Tijdelijke bewaarplaats archief	2017/00187 ADEDE bvba
Bibliografische referentie	Derweduwen N., 2018, Peperstraat te Langemark-Poelkapelle (West-Vlaanderen), Verslag van de resultaten door middel van proefsleuven, ADEDE Archeologisch Rapport 306, Gent.
Grootte projectgebied	Projectgebied (ruim): ca. 140245m ² Onderzoeksgebied (concreet): ca. 29985m ²
Periode uitvoering	Mei 2018
Thermen thesaurus Onroerend Erfgoed	Archeologienota, Bureauonderzoek

Verstoorde zones

Zie plannr. 4

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

LANGEMARK - PEPPERSTRAAT

Plannr. 1
Topografische kaart

2017L7 12/12/2017

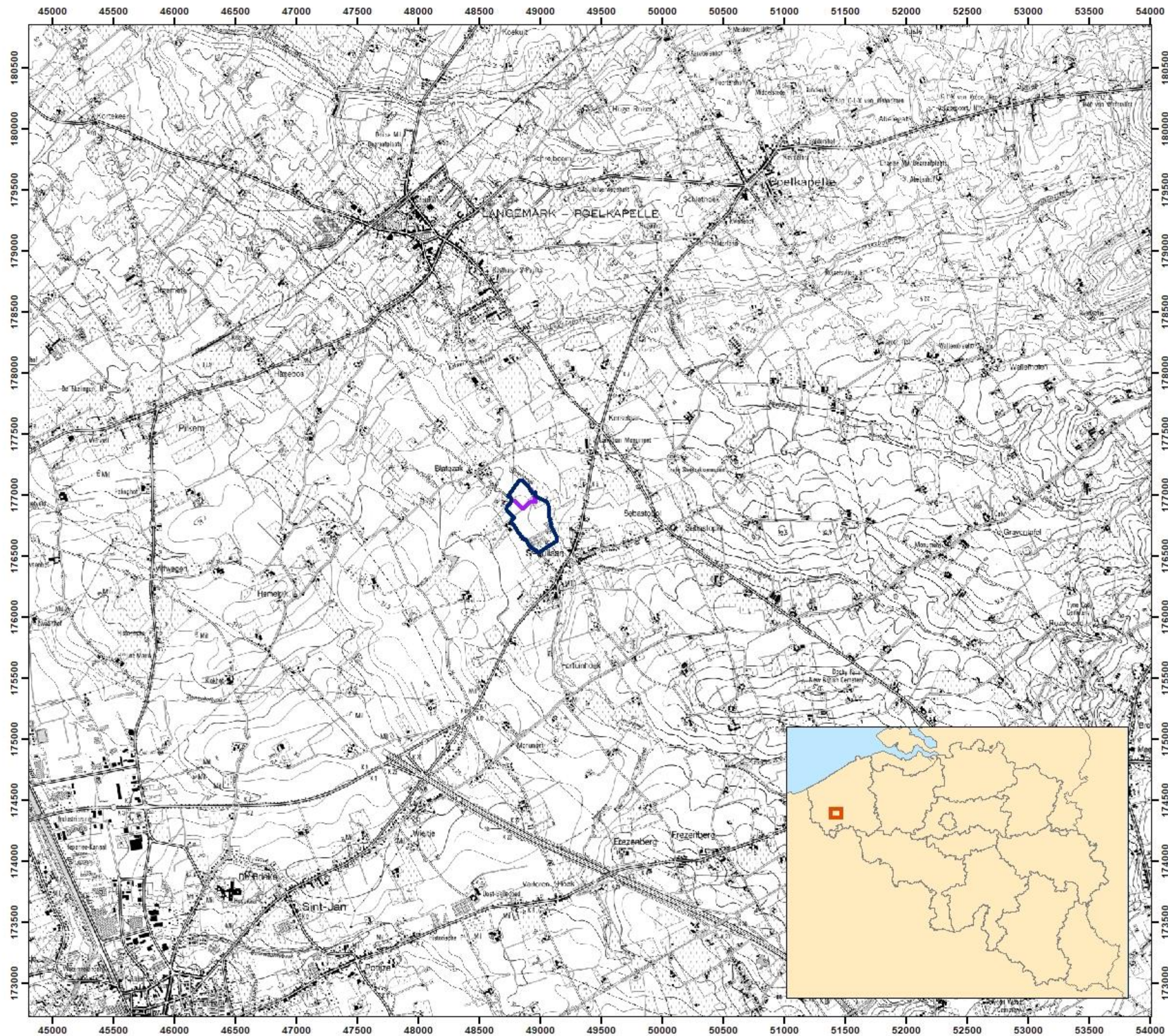
© AGIV

Legende

- Projectgebied (Ruim)
- Onderzoeksgebied (Concreet)

0 2 200
Meter

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

LANGEMARK - PEPERSTRAAT

Plannr. 2
Orthofoto 2016

2017L7 12/12/2017

© AGIV

Legende

- Projectgebied (Ruim)
- Onderzoeksgebied (Concreet)

0 330
Meter

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

LANGEMARK - PEPERSTRAAT

Plannr. 3
GRB (kadaster)

2017L7 12/12/2017

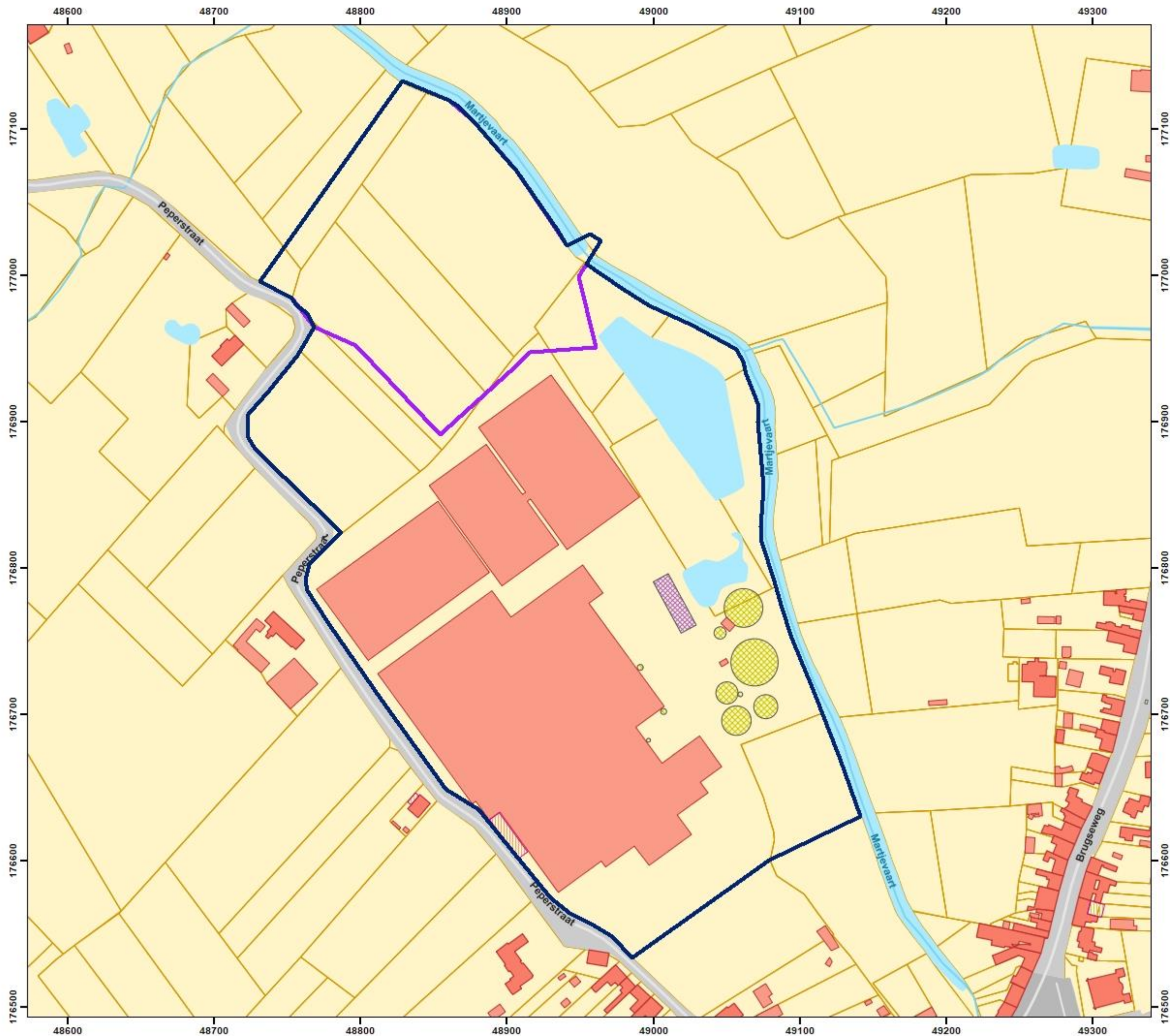
© AGIV

Legende

- Projectgebied (Ruim)
- Onderzoeksgebied (Concreet)

0 180
Meter

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

LANGEMARK - PEPERSTRAAT

Plannr. 4
Verstoorde zones

2017L7 12/12/2017

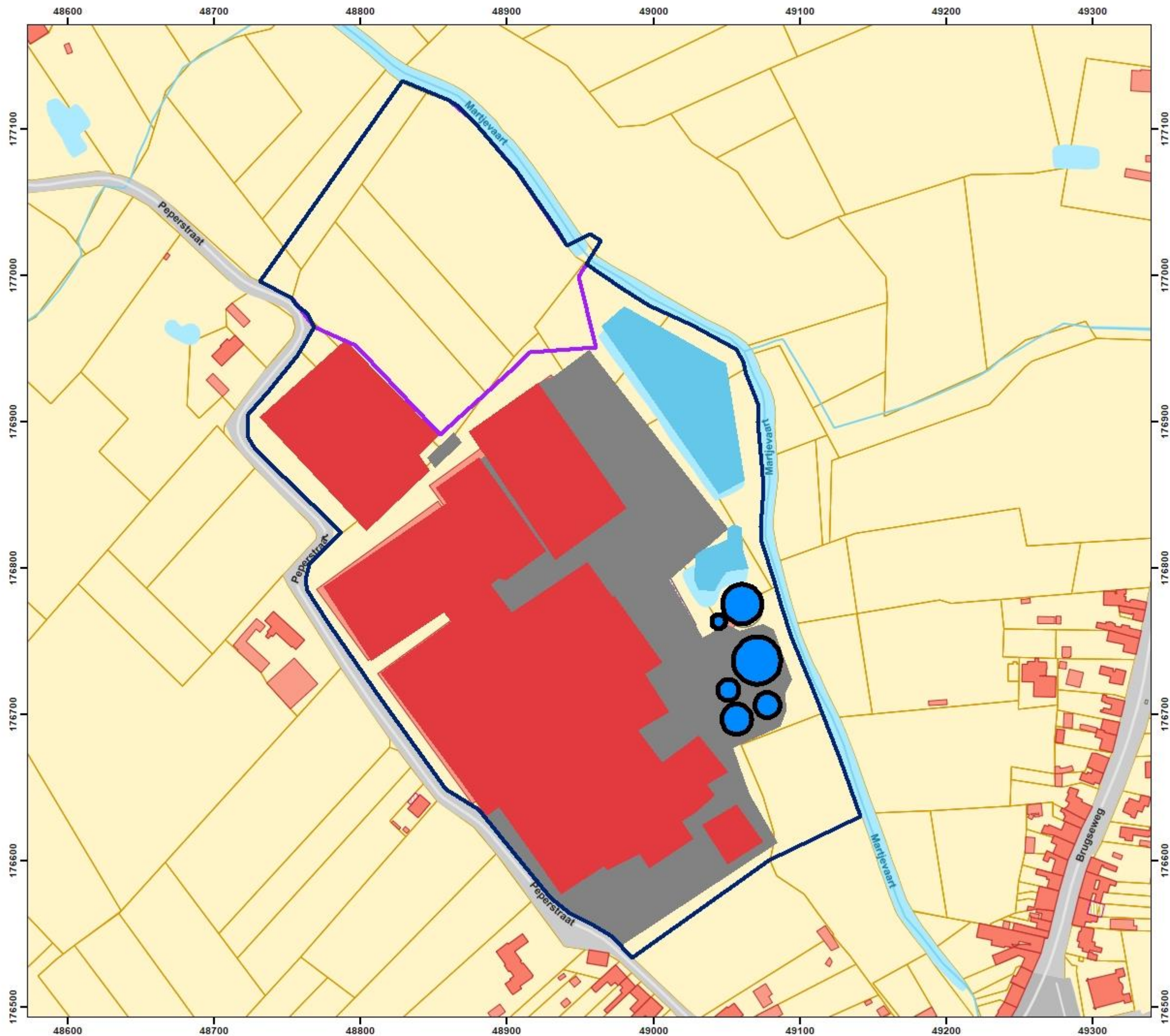
© AGIV

Legende

- Projectgebied (Ruim)
- Onderzoeksgebied (Concreet)
- Bebouwing
- Waterbuffer
- Verharding
- Tank

0 180
Meter

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

LANGEMARK - PEPERSTRAAT

Plannr. 6
Inplantingsplan geplande toestand

2017L7 12/12/2017

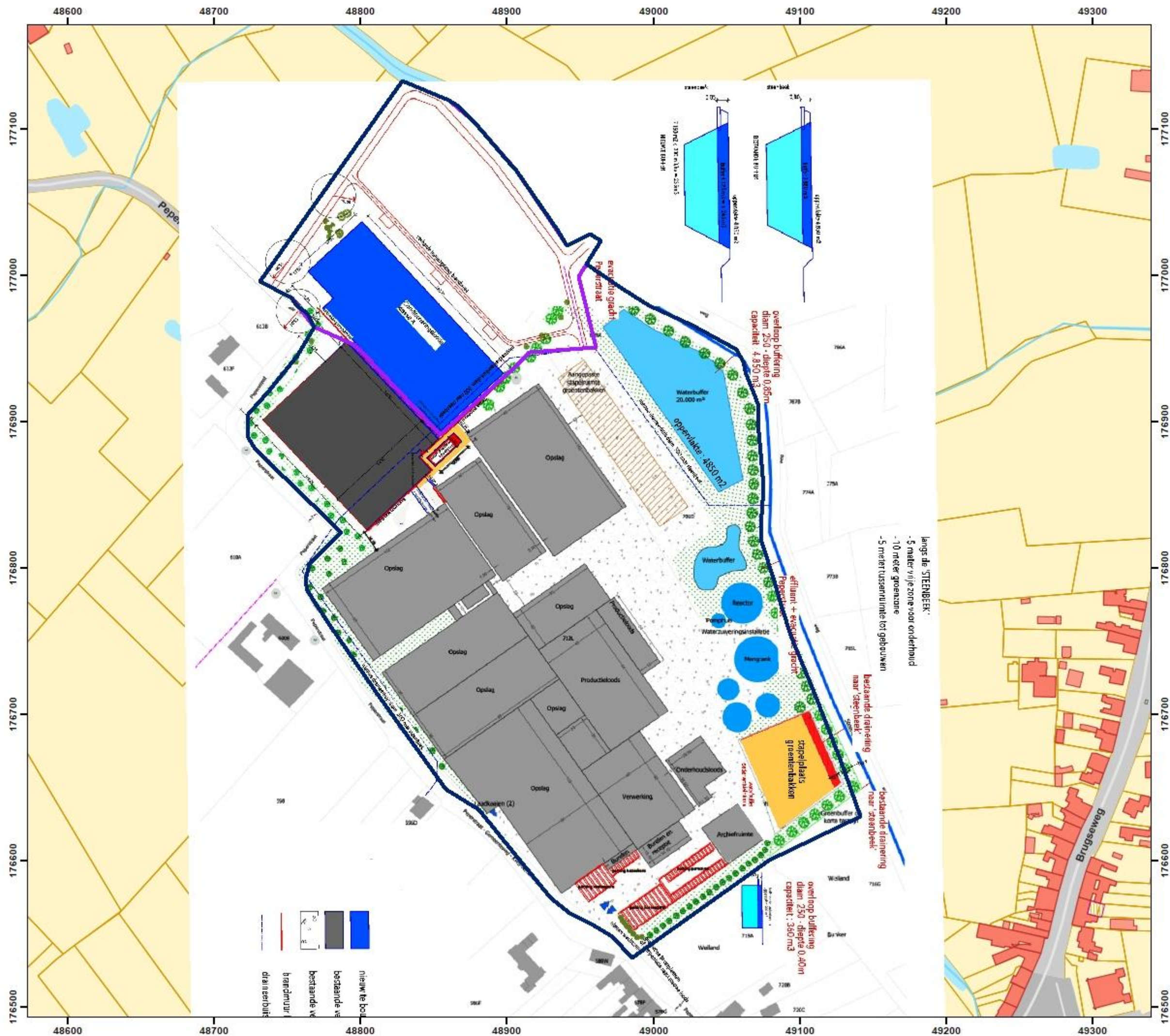
© AGIV

Legende

- Projectgebied (Ruim)
- Onderzoeksgebied (Concreet)

0 180
Meter

LANGEMARK - PEPERSTRAAT

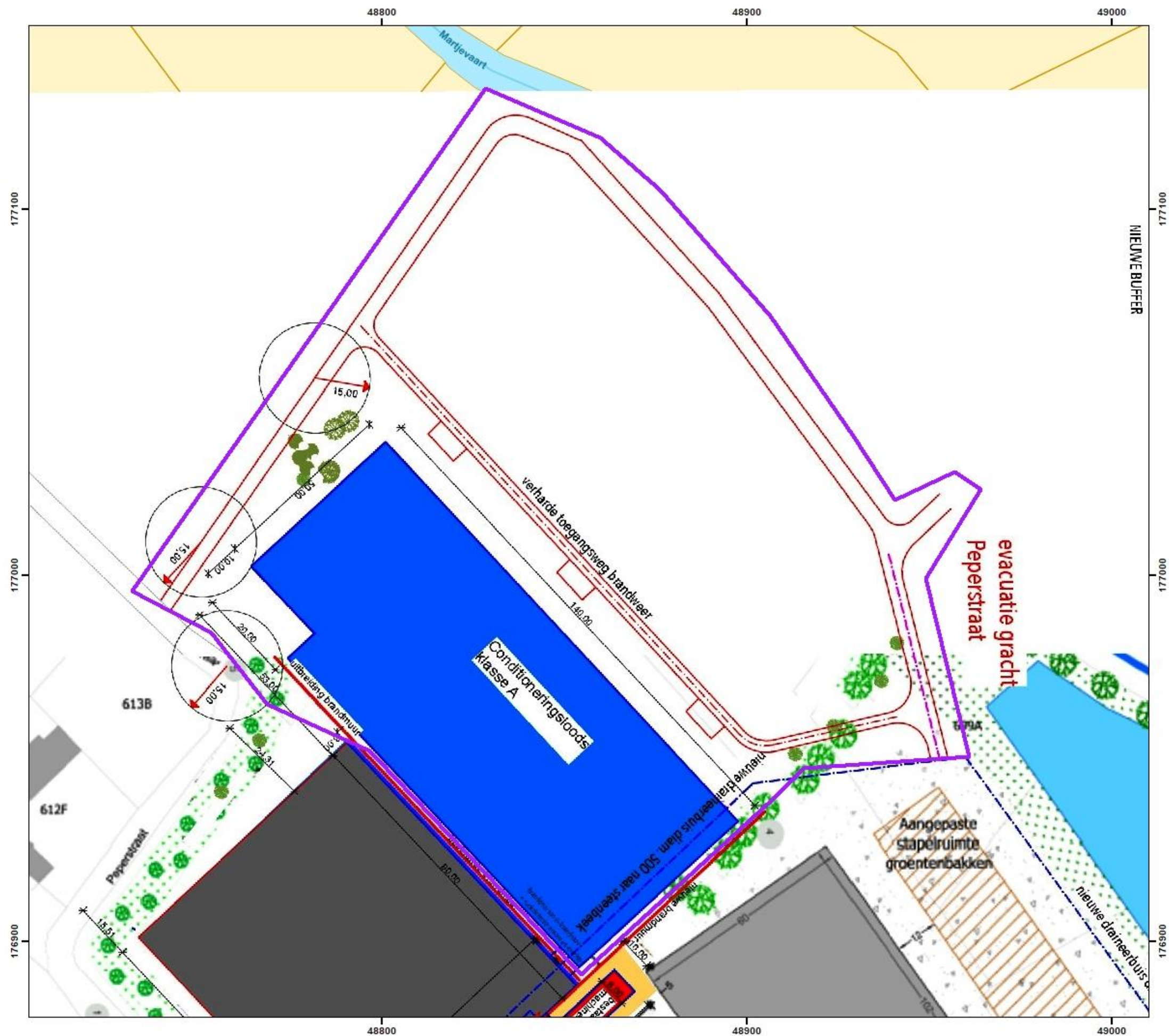
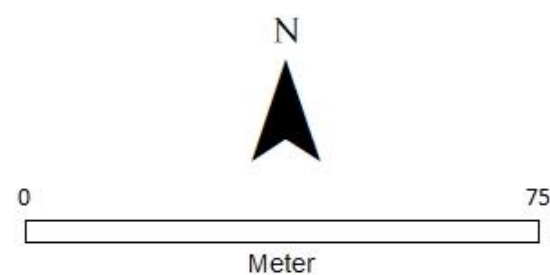
Plannr. 6b
Inplantingsplan geplande toestand (detail)

2017L7 12/12/2017

© AGIV

Legende

 Onderzoeksgebied (Concreet)

2.2 Aanleiding van het vooronderzoek

De archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij het projectgebied gelegen is binnen een agrarische zone en de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 5000m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000m² of meer bedraagt. De initiatiefnemer is daarom verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

De geplande werken omvatten in hoofdzaak de bouw van een bijkomende conditioneringsloods klasse A. De conditioneringsloods heeft een oppervlakte van ca. 7000 m² en zal gebruikt worden voor de verwerking en opslag van groenten (diepvries). Het hemelwater van deze loods zal opgevangen worden en via een nieuwe aangelegde riolering naar de bestaande open buffer worden afgevoerd. De bestaande afvoerbuis wordt met 0,30 m verlaagd zodat de buffer met vertraagde afvoer met 1440 m³ vergroot. In het project worden ondergrondse garages voorzien². Bronbemaling zou hier kunnen noodzakelijk zijn. Rondom het gebouw worden een aantal verharde wegen voorzien waaronder een toegangsweg voor de brandweer. De precieze verstoringsdieptes voor de weg zijn nog niet gekend maar zullen niet dieper rijken dan maximum 1m ten opzichte van het huidige maaiveld.

²" In het project worden ondergrondse garages voorzien", zie MER p.5/8

2.3 Resultaten bureauonderzoek

In het kader van het opstellen van de archeologienota werd een bureauonderzoek (projectcode: 2017L7) uitgevoerd. Tijdens dit bureauonderzoek werd aan de hand van reeds bestaande bronnen het onderzoeksgebied geografisch, geo(morfo)logisch, historisch en archeologisch gesitueerd.

Het bureauonderzoek kon niet met zekerheid de aan- of afwezigheid van een archeologische site of resten ter hoogte van het projectgebied vaststellen. Wel was het mogelijk om een inschatting te maken van het archeologisch potentieel en de mogelijke impact van de geplande werken op het plaatselijke bodemarchief. Hiervoor wordt verwezen naar het Verslag van Resultaten van dit bureauonderzoek³.

Kort komt het erop neer dat het eerder onverstoorde, rurale karakter van het projectgebied een mogelijk goede bewaring van archeologische sporen voorziet. Voor de periodes van de steentijden tot vroege middeleeuwen geldt een eerder algemene tot lage archeologische verwachting. Voor de middeleeuwen geldt een middelhoge verwachting op het aantreffen van grondsporen die in verband kunnen gebracht worden met agrarische activiteiten alsook eventuele bewoningssporen. Voor de nieuwere periodes geldt een eerder hoge archeologische verwachting. Meer bepaald op het aantreffen van sporen en resten die onmiddellijk verband houden met de Eerste Wereldoorlog die grotendeels in de ruimere omgeving van het projectgebied werd uitgevochten. Indien eventueel aanwezige sporen worden aangetroffen is door de mogelijke aard van de sporen, de goede bewaringsomstandigheden en de mogelijkheid de sporen in ruimere context te plaatsen tevens een significant potentieel op kennisvermeerdering. Dit werd vervolgens getoetst aan de aard en situering van de geplande ontwikkelingen binnen het projectgebied. Hieruit kon besloten worden dat de geplande ontwikkelingen het potentieel bodemarchief ter hoogte van het projectgebied integraal bedreigen. Bijgevolg werd een zone afgebakend waar verder archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem noodzakelijk was.

Dit onderzoek aan de hand van proefsleuven werd uitgevoerd op 30/04/2018, 02/05/2018, 03/05/2018 en 04/05/2018.

³ Rochtus G., 2017, *Archeologienota Peperstraat te Langemark-Poelkapelle (West-Vlaanderen)*, ADEDE Archeologisch Rapport 263, Gent.

Figuur 1. Overzicht van het onderzochte gebied aan de hand van proefsleuven en kijkvensters.

2.4 Resultaten prospectie met ingreep in de bodem

Het archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven heeft duidelijkheid verschaft omtrent de aan-/afwezigheid van archeologische sporen. Het veldwerk heeft de verwachtingen van de bureaustudie gestaafd. Historisch kaartmateriaal toonde immers de ligging van het onderzoeksgebied aan het front tijdens WOI. De resultaten van de bureaustudie waren zichtbaar in het veld onder de vorm van WOI-sporen zoals bomkraters en afvalkuilen. Vooral deze eerste kwamen veelvuldig voor. Ze geven een beeld van de woestenij die aangericht werd aan het front tijdens WOI. Naast deze bomkraters werden nog restanten van batterijen uit WOI aangetroffen in de dwarsseleuf parallel aan de Steenbeek. Deze waren mogelijks aangeduid op historisch kaartmateriaal. Slechts enkele andere, mogelijks oudere, sporen werden aangeduid. Het bewerken van enkele van deze sporen toonde echter aan dat een percentage van deze sporen echter natuurlijk is. Er werden geen sporenclusters of structuren aangetroffen in het onderzochte gebied. Ook zijn de vondsten beperkt tot gebruiksvoorwerpen uit de periode WOI en niet ouder. Er is dus geen indicatie tot de aanwezigheid van oudere sporen. Er werden geen sporenclusters of intacte structuren aangesneden tijdens de prospectie.

Hierdoor kunnen we stellen dat de archeologische verwachting en kennisvermeerderingspotentieel voor het onderzoeksgebied laag zijn.

Enkel de groene bufferzone heeft nog archeologisch potentieel dat aangetoond werd in de bureaustudie met de aanwezigheid van batterijen op historisch kaartmateriaal. Deze zone kon op heden niet archeologisch onderzocht worden door de aanwezigheid van beplanting. De zone is dan ook op het RUP gekarteerd als groenzone waardoor verdere ontwikkeling hier op heden niet mogelijk is. Hierdoor valt deze zone momenteel buiten het eigenlijke onderzoeksgebied.

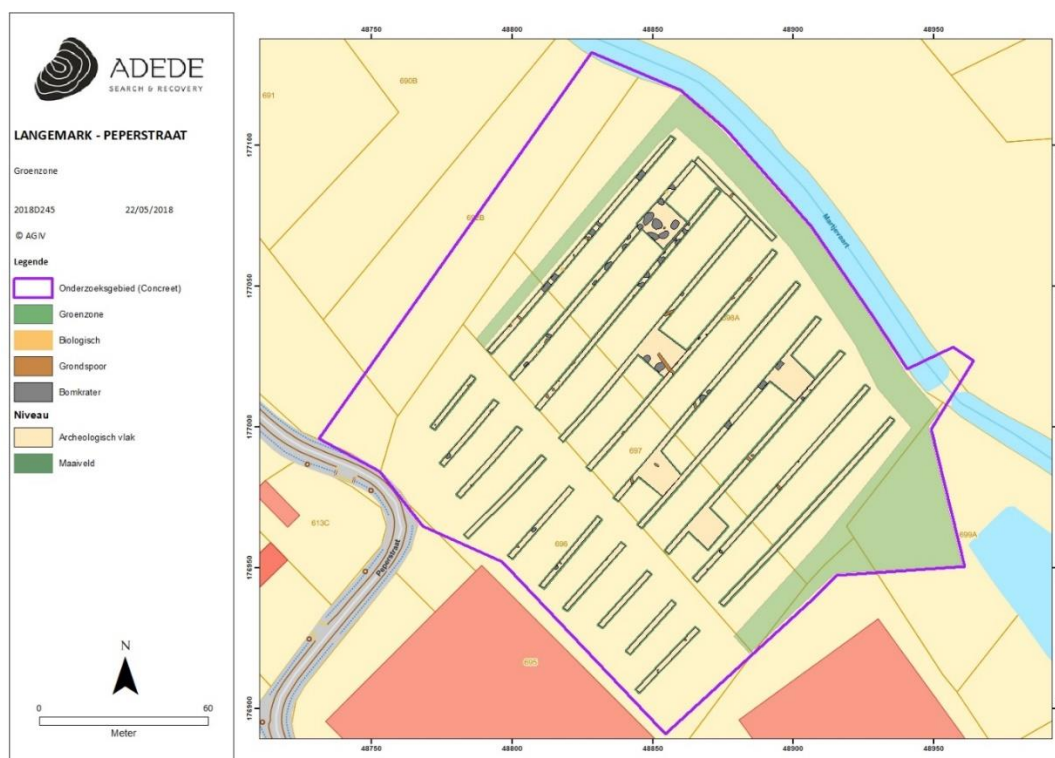
2.5 Onderzoeksstrategie en -methodes

De prospectie met ingreep in de bodem heeft aangetoond dat het onderzoeksgebied een lage archeologische verwachting heeft en dus ook een laag kennisvermeerderingspotentieel. Hierdoor adviseert ADEDE bvba geen verder archeologisch onderzoek voor het onderzoeksgebied.

Enkel de randen (west, noord en oost) van het onderzoeksgebied zijn momenteel in gebruik als groenzones waardoor verdere ontwikkeling hier niet toegelaten is. Voor deze zones adviseert ADEDE bvba dan ook een bewaring in situ van de mogelijke archeologische sporen. Indien deze zone verder ontwikkeld zou worden, vervalt dit behoud in situ uiteraard en dient er alsnog een archeologische prospectie met ingreep in de bodem uitgevoerd te worden.

2.5.1 Afbakening van de zone

De afbakening van de zone voor behoud in situ is gebaseerd op de aanwezige groene zones, zoals deze eveneens voorkomen op het RUP. Door hun huidige bestemming konden deze zones niet geprospecteerd worden. Hun potentieel werd echter wel aangetoond in de bureaustudie aan de hand van historisch kaartmateriaal.

Figuur 2. Overzicht van de groenzones voor in situ bewaring.

Figuur 3. Zicht op de aangeplante groenzone.

3 Besluit

Uit het bureauonderzoek kon niet besloten worden of er zich al dan niet archeologische resten binnen de contouren van het onderzoeksgebied bevinden. Bijgevolg adviseerde ADEDE bvba het uitvoeren van een proefsleuvenonderzoek om na te gaan of er sporen bewaard zijn en zo ja, in welke toestand deze zich bevinden.

Het veldwerk bracht aan het licht dat er voornamelijk sporen uit WOI zichtbaar waren in het archeologisch vlak. Het betroffen voor het merendeel bomkraters die een goed beeld gaven van het gebied aan de frontlinie ten tijde van WOI.

Er werden verder geen sporenclusters en/of structuren aangetroffen tijdens het proefsleuvenonderzoek.

Hierdoor beveelt ADEDE bvba geen verder onderzoek aan. Met uitzondering van de groenzones die momenteel niet in aanmerking komen voor verdere ontwikkeling, daar wordt behoud in situ voorgesteld voor de mogelijke archeologische sporen. Eens de bestemming van deze zones verandert in het kader van het RUP, vervalt ook dit behoud in situ.

4 Plannenlijst

Plan nr.	Beschrijving	Schaal	Wijze vervaardiging	Datum aanmaak
0001	Projectgebied op topografische kaart.	1:30000	digitaal	12/12/2017
0002	Projectgebied op orthofoto uit 2016.	1:4500	digitaal	12/12/2017
0003	Projectgebied op GRB kaart, kadastrale informatie.	1:2500	digitaal	12/12/2017
0004	Gekende verstoorde zones binnen het projectgebied.	1:2500	digitaal	12/12/2017
0005			digitaal	digitaal
0006	Inplantingsplan geplande situatie projectgebied.	1:2500	digitaal	12/12/2017
0006b	Inplantingsplan geplande situatie projectgebied (detail).	1:1000	digitaal	12/12/2017

5 Lijst van figuren

Figuur 1. Overzicht van het onderzochte gebied aan de hand van proefsleuven en kijkvensters. ...	15 -
Figuur 2. Overzicht van de groenzones voor in situ bewaring.	17 -
Figuur 3. Zicht op de aangeplante groenzone.....	17 -